

Θέσεις της Ειρήνης Καλαντζή, Πρωτοδίκη Δ.Δ., ενόψει των αρχαιρεσιών της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2023 για την ανάδειξη νέου Δ.Σ. της Ένωσης Διοικητικών Δικαστών

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η συλλογική δράση αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την προάσπιση της προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας των δικαστών και την ανάδειξη του θεσμικού ρόλου της διοικητικής δικαιοσύνης. Με αφετηρία αυτή την πεποίθηση, δήλωσα την υποψηφιότητά μου στις επικείμενες αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ. της Ένωσής μας, σε μια συγκυρία που τα ζητήματα που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε είναι πολλά και κρίσιμα.

Το τελευταίο διάστημα υλοποιούνται σχεδιασμοί που οδηγούν στη θεσμική υποβάθμιση της δικαιοσύνης και των λειτουργών της. Οι σχεδιασμοί αυτοί, που έχουν αποτυπωθεί σε σημαντικά κείμενα, όπως το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία» της «Επιτροπής Πισσαρίδη», αποτυπώνονται πλέον και στον νέο Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ., ν. 4938/2022, Α' 109). Από τη συνολική θεώρηση των διατάξεων του νέου Κώδικα συνάγεται ότι δίνεται έμφαση στην αξιολόγηση των δικαστών και ιδίως στην ποσοτική απόδοση του έργου τους. Θεσπίζονται νέα κριτήρια για την επιθεώρηση των δικαστών, μη συναφή με το δικαιοδοτικό τους έργο, όπως η παρακολούθηση υποχρεωτικών σεμιναρίων, η επιβάρυνσή τους από πρόσθετα καθήκοντα και η ανταπόκρισή τους σε αυτά καθώς και άλλα, μη ορθολογικά κριτήρια, όπως η τυχόν αναίρεση ή εξαφάνιση αποφάσεων στον δεύτερο βαθμό (βλ. άρθρο 102 του Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ.). Επιπλέον, προωθείται η δημιουργία ειδικών τμημάτων, στα οποία θα υπηρετούν δικαστές με ειδική κατάρτιση σε θέματα οικονομίας και ανταγωνισμού και εισάγεται ο όρος του δικαστικού μάντζμεντ. Οι παραπάνω προβλέψεις δεν είναι οι μόνες, είναι όμως ενδεικτικές μιας αντίληψης που τείνει να κυριαρχήσει, αυτής που αντιμετωπίζει τη Δικαιοσύνη σαν ιδιωτική επιχείρηση και τους λειτουργούς της σαν υπαλλήλους.

Αξίζει ιδιαίτερης αναφοράς ότι με το άρθρο 2 του νέου Κ.Ο.Δ.Κ.Δ.Λ., καθιερώνεται ένας νέος τύπος δικαστηρίου, το «δικαστήριο τηλεματικής», το οποίο, σύμφωνα με το ορισμό που δίνεται στην παρ. 3 του εν λόγω άρθρου, είναι το

δικαστήριο που παρέχει «υπηρεσίες δικαιοσύνης με τη χρήση τεχνολογιών απομακρυσμένης σύνδεσης». Η ρύθμιση αυτή έρχεται να ανοίξει τον δρόμο για την εφαρμογή των προτάσεων που διατυπώθηκαν στο από 01.06.2022 πόρισμα της Ομάδας Εργασίας υπό την προεδρία του κ. Μιχάλη Πικραμένου, με το οποίο προτείνεται ένα εκτεταμένο δίκτυο δικαστηρίων τηλεματικής, που περιλαμβάνει τριάντα πέντε (35) συνολικά δικαστήρια (15 από μετατροπή φυσικών δικαστηρίων, 5 νέα δικαστήρια και 15 μεταβατικές έδρες).

Στο εν λόγω πόρισμα αναφέρεται ότι ο δικαστικός χάρτης της χώρας σχεδιάστηκε στις αρχές της δεκαετίας του 1960 και θα πρέπει αναθεωρηθεί με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα. Πράγματι, η χώρα έχει αλλάξει και πρέπει να ξαναδούμε τι δεν λειτουργεί σωστά όσον αφορά την οργάνωση της διοικητικής δικαιοσύνης και πως μπορούμε να αξιοποιήσουμε τη χρήση νέων τεχνολογιών. Το ζήτημα είναι με ποια κριτήρια θα ξαναδούμε τον σχεδιασμό του δικαστικού χάρτη. Για να έχει σταθερές βάσεις το προτεινόμενο νέο οικοδόμημα, ο νέος δικαστικός χάρτης, θα πρέπει καταρχήν οι προτάσεις του να είναι σύμφωνες με το Σύνταγμα.

Απέναντι στους παραπάνω σχεδιασμούς, είναι αναγκαίο οι διοικητικοί δικαστές, μέσα από τον διάλογο και τις συλλογικές διαδικασίες, να καθορίσουμε ποια είναι τα πραγματικά προβλήματα στον χώρο της διοικητικής δικαιοσύνης και να δώσουμε τις μάχες που απαιτούνται για την επίλυσή τους. Με προτάσεις που θα περιλαμβάνουν τη χρήση νέων τεχνολογιών και την οργάνωση των διοικητικών δικαστηρίων με τρόπο ορθολογικό, αποτελεσματικό, εγγυητικό των δικαιωμάτων των πολιτών και πρωτίστως συμβατό με το Σύνταγμα. Για παράδειγμα, η παροχή της δυνατότητας σε διάδικο που διαμένει σε ακριτική περιοχή να επιλέξει, εφόσον το επιθυμεί, να εκδικαστεί η υπόθεσή του μέσω απομακρυσμένης σύνδεσης ενισχύει το δικαίωμα δικαστικής προστασίας του τελευταίου, ενώ, αντιθέτως, η καθολική έλλειψη της δυνατότητας πρόσβασης σε φυσικό δικαστήριο συνιστά περιορισμό του δικαιώματος αυτού.

Η Ένωση Διοικητικών Δικαστών έχει ως αποστολή, με βάση τις προβλέψεις του καταστατικού της, να διασφαλίζει και να ενισχύει την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας και την λειτουργική και προσωπική ανεξαρτησία των δικαστικών λειτουργών, να μεριμνά για τη βελτίωση των όρων απονομής της δικαιοσύνης και των συνθηκών εργασίας των δικαστικών λειτουργών. Ωστόσο, την τελευταία διετία, η πλειοψηφία του Δ.Σ. της Ένωσης ήταν απύσχα από όλες τις κρίσιμες εξελίξεις στον χώρο της διοικητικής δικαιοσύνης. Ενδεικτικά, δεν έλαβε καμία πρωτοβουλία

σχετικά με τα μισθολογικά και τα συνταξιοδοτικά αιτήματα του κλάδου μας και δεν συστρατεύτηκε με την Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων (Ε.Δ.Ε.) στη διεκδίκηση της κατάργησης της εισφοράς αλληλεγγύης, στην πρόσφατη δε συνάντηση των Προέδρων των Δικαστικών Ενώσεων με τον Πρωθυπουργό το υποβληθέν αίτημα περιορίστηκε στην αύξηση του επιδόματος βιβλιοθήκης. Επίσης, η πλειοψηφία του Δ.Σ. υπεραμύνθηκε της θέσπισης του Κώδικα Δεοντολογίας, ο οποίος τελικά αποσύρθηκε για τους δικαστές των διοικητικών δικαστηρίων, μετά από τη σύγκληση, με πρωτοβουλία μελών της Ένωσης, γενικής συνέλευσης και τη λήψη σχετικής απόφασης που αποτύπωνε τη θέση της πλειοψηφίας του Σώματος. Αποτέλεσμα αυτής της αδράνειας ήταν η απαξίωση του θεσμικού ρόλου της Ένωσης, η οποία αποτυπώθηκε και στη σύσκεψη που συγκάλεσε η Πρόεδρος της Δημοκρατίας και έλαβε χώρα στις 16 Ιανουαρίου 2023, στην οποία δεν προσκλήθηκαν οι εκπρόσωποι των Δικαστικών Ενώσεων. Απαιτείται η πλήρης αντιστροφή της εικόνας που διαμορφώθηκε, έτσι ώστε η Ένωση να ανταποκρίνεται στον θεσμικό της ρόλο και να καλείται ως ισότιμος συνομιλητής εκ μέρους της εκτελεστικής και της νομοθετικής λειτουργίας.

Η Ένωσή μας οφείλει να θέσει στόχους και προτεραιότητες, προκειμένου να προάγει τα εργασιακά και μισθολογικά δικαιώματα των μελών της και να ενισχύσει τη θεσμική τους ανεξαρτησία. Ειδικότερα, όσον αφορά τα μισθολογικά μας ζητήματα, εφόσον η χώρα έχει εξέλθει από τη μνημονική επιτήρηση, παρίσταται επιτακτική και δίκαιη η διεκδίκηση της επαναφοράς στον δημόσιο τομέα των δώρων Χριστουγέννων και Πάσχα και του επιδόματος αδειάς. Δεδομένου ότι σε σχέση με το ζήτημα αυτό πρόσφατα η Γ.Σ. της Ε.Δ.Ε. έχει λάβει σχετική απόφαση, το νέο Δ.Σ. που θα προκύψει από τις αρχαιρεσίες της 12^{ης}.02.2023 οφείλει, ενώνοντας τις δυνάμεις του με την Ε.Δ.Ε., να διεκδικήσει την επαναφορά των ανωτέρω παροχών. Επιπλέον, όπως όλοι οι εργαζόμενοι, οι δικαστές έχουμε δει το τελευταίο διάστημα την αγοραστική μας δύναμη να μειώνεται, λόγω του πληθωρισμού και της ενεργειακής κρίσης, συνεπώς, συμβαδίζοντας με τις λοιπές κοινωνικές ομάδες, η Ένωση πρέπει να διεκδικήσει την αύξηση του βασικού μισθού των δικαστικών λειτουργών. Στις διεκδικήσεις μας θα πρέπει να προστεθεί η θεσμοθέτηση της σύνταξης αναπηρίας για τους δικαστικούς λειτουργούς, καθώς και η εξασφάλιση συντάξεων που να επιτρέπουν στους συνταξιούχους δικαστές να ζουν με αξιοπρέπεια.

Η ενίσχυση του θεσμικού ρόλου της διοικητικής δικαιοσύνης είναι συνυφασμένη με τη διεύρυνση του δικαιώματος δικαστικής προστασίας των πολιτών. Προς αυτή

την κατεύθυνση, είναι αναγκαίο το νέο Δ.Σ. να προτείνει τις κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις για την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών στη δικαιοσύνη, όπως η μείωση του κόστους της δίκης και η κατάργηση των δικονομικών εμποδίων που έχουν θεσπιστεί τα τελευταία χρόνια, ιδίως με τον ν. 3900/2010, η αναδιάρθρωση της κατά τόπο αρμοδιότητας, έτσι ώστε να μεταφερθεί δικαστική ύλη από τα μεγάλα δικαστήρια της Αττικής και της Θεσσαλονίκης στα επαρχιακά και συνακόλουθα να καταστεί ευκολότερη η πρόσβαση των κατοίκων της επαρχίας στη δικαιοσύνη. Αυτονόητα, οφείλει να καταβάλει κάθε προσπάθεια προκειμένου η δικαστική προστασία να παρέχεται στον πολίτη από φυσικά δικαστήρια που βρίσκονται κοντά στον τόπο διαμονής του και, επιπλέον, να διεκδικήσει την άμεση μεταστέγαση των διοικητικών δικαστηρίων που στεγάζονται σε επικίνδυνα και ακατάλληλα κτίρια, την γενναία αύξηση της χρηματοδότησης της υλικοτεχνικής υποδομής των δικαστηρίων και την πλήρη μηχανοργάνωση αυτών, την κάλυψη των οργανικών θέσεων των δικαστών και, ιδίως, των δικαστικών υπαλλήλων.

Τους τελευταίους μήνες, έχει καλλιεργηθεί στην ελληνική κοινωνία, μέσω δημοσιευμάτων και τοποθετήσεων σε ημερίδες που διοργανώνονται με θέμα την επιτάχυνση της δικαιοσύνης, η εντύπωση ότι για την καθυστέρηση της απονομής δικαιοσύνης στην Ελλάδα ευθύνονται κατά κύριο λόγο οι «ράθυμοι» δικαστές. Πρόκειται για μια στρεβλή εικόνα, την οποία η Ένωσή μας οφείλει να αποκαταστήσει, ενημερώνοντας την κοινωνία αφενός αναφορικά με τα πραγματικά στοιχεία που αφορούν τον χρόνο απονομής της δικαιοσύνης από τα διοικητικά δικαστήρια, όπως προκύπτει από τα δημόσια στατιστικά στοιχεία αυτών, αφετέρου μέσα από την ανάδειξη των πραγματικών αιτίων της καθυστέρησης, στον βαθμό που υπάρχει.

Η στελέχωση ανεξάρτητων αρχών και διοικητικών επιτροπών από συνταξιούχους δικαστές κλονίζει την εμπιστοσύνη μεγάλου μέρους των πολιτών στη δικαστική ανεξαρτησία. Προς τον σκοπό της ενίσχυσης της λειτουργικής μας ανεξαρτησίας, θα ήταν λυσιτελής η Ένωση να αναδείξει την αναγκαιότητα της θέσπισης διάταξης που να απαγορεύει την ανάθεση διοικητικών καθηκόντων σε δικαστές.

Δεδομένων των σχεδιασμών που προαναφέρθηκαν, οι οποίοι κατατείνουν στη συρρίκνωση της διοικητικής δικαιοσύνης, είναι επιτακτική η ανάγκη η Ένωση να διεκδικεί τη συμμετοχή της σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές και να διατυπώνει τις

απόψεις της πριν από την ψήφιση κρίσιμων νομοσχεδίων που αφορούν την οργάνωση των διοικητικών δικαστηρίων και την απονομή της δικαιοσύνης.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η διατήρηση του επιστημονικού χαρακτήρα της Ένωσης, όπως άλλωστε προβλέπεται από το καταστατικό της. Η Ένωσή μας τα τελευταία χρόνια έχει αναπτύξει σημαντική επιστημονική δραστηριότητα, την οποία πρέπει να συνεχίσει, με τη διοργάνωση επιστημονικών ημερίδων και συνεδρίων που αφορούν νομικά και ευρύτερου ενδιαφέροντος ζητήματα.

Οραματίζομαι το νέο Δ.Σ. που θα προκύψει από τις επικείμενες αρχαιρεσίες να λειτουργεί δημοκρατικά και να υπηρετεί με μαχητικότητα και ανεξαρτησία τόσο τα συλλογικά συμφέροντα των διοικητικών δικαστών, όσο και τα δικαιώματα των πολιτών.

Ειρήνη Καλαντζή

Πρωτοδίκης Δ.Δ.